

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1928 kl. $\frac{1}{2}$ 12 f. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående handel med utsädesvaror, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 17 februari 1928 dagtecknad proposition, nr 77, vilken hänvisats till lagutskott och för behandling överlämnats till andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till lag angående handel med utsädesvaror.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehaft två i anledning av densamma inom andra kammaren väckta motioner, nämligen nr 433 av herrar *Gardell i Gans* och *Gardell i Stenstu* och nr 436 av herr *Weibull*. I den förstnämnda motionen hemställes, att propositionen måtte avslås; i den senare motionen hemställes om vissa ändringar i 2 § av förslaget.

Enligt överenskommelse mellan andra lagutskottet och jordbruksutskottet har ifrågavarande proposition med tillhörande motioner hänskjutits till behandling i sammansatt andra lag- och jordbruksutskott.

Genom beslut den 29 juni 1921 uppdrog Kungl. Maj:t åt lantbruksstyrelsen att verkställa utredning och avgiva förslag angående, bland annat, åtgärder till skydd mot faran av spridning av mindrevärdigt frö; och erhöll lantbruksstyrelsen bemyndigande att vid uppdragets fullgörande tillkalla särskilda sakkunniga.

Historik.

I anledning härav överlämnade lantbruksstyrelsen med skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 februari 1922, bland annat, ett med biträde av tillkallade sakkunniga upprättat förslag till lag om vad iakttagas skall vid försäljning av utsädesfrö i vissa fall (Statens offentliga utredningar 1922: 25 sid. 9—11 samt 17—34).

Over nämnda förslag avgåvos yttranden av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar (se propositionen sid. 6—8). Förslaget föranledde emellertid icke till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I en vid 1926 års riksdag av herr Nilsson i Tånga väckt motion II: 188 hem-

ställde motionären, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för riksdagen snarast möjligt av förslag till lagbestämmelser rörande handeln med utsädesvaror.

Sammansatta andra lag- och jordbruksutskottet, till vars behandling motionen hänsköts, avgav den 12 april 1926 utlåtande (nr 3), däri utskottet erinrade om det av lantbruksstyrelsen avgivna förslaget och de däröver inkomna yttrandena, varefter utskottet vidare anförde:

Visserligen torde böra erkännas, att handeln med utsädesvaror under de senaste årtiondena — delvis tack vare statsmakternas åtgärder i olika avseenden — undergått en glädjande förbättring i kvalitativt hänseende. Betydelsen av att använda fullgott utsäde vore emellertid långt ifrån tillräckligt allmänt insedd bland jordbruksnäringens utövare, och det torde icke kunna bestridas, att till följd härav avsevärda missförhållanden, särskilt framträdande i vissa delar av landet, i förevarande hänseende fortfarande förefunnas. De värden, som härigenom ginge förlorade för jordbruksproduktionen, vore givetvis högst betydande. Även om det funnes anledning att hoppas på ytterligare upplysning och framsteg å detta område, torde det dock ligga i sakens natur, att denna utveckling ginge ojämnt och långsamt. Det kunde erinras, att krigsåren i detta hänseende medförde ett starkt bakslag, vars verkningar syntes svåra att övervinna under nuvarande för jordbruket ogynnsamma konjunkturer. Man måste under räkna med, att så länge utsädehandeln vore fri och okontrollerad en ganska omfattande förbrukning av mindrevärdigt utsäde i varje fall komme att alltjämt kvarstå.

På grund härav måste från det allmännas synpunkt framstå som en angelägenhet av stor vikt att finna medel för avlägsnande i görligaste mån av berörda missförhållanden. Då någon fullt effektiv rättelse i förevarande avseende knappast syntes vara möjlig att vinna på annan väg än genom lagstiftning, anslöte sig utskottet till motionärens förslag, att frågan härom snarast borde upptagas till övervägande. Utskottet förbisåge härvid icke, att vissa svårigheter måste vara förbundna med åstadkommande av lämpliga och väl avvägda lagbestämmelser på ifrågavarande område. Då denna fråga emellertid i åtskilliga främmande länder redan vunnit sin lösning, torde även för vårt lands vidkommande tillfredsställande former för dylik lagstiftning kunna träffas. Utskottet ville även framhålla, att det vägande hinder mot lösande av förevarande spörsmål, som tidigare förelegat därutinnan, att en enhetligt ledd frökontrollverksamhet saknats, numera, sedan statens centrala frökontrollanstalt under år 1925 trätt i verksamhet, bortfallit. I likhet med motionären hade utskottet givetvis icke ansett sig böra ingå på något närmare ståndpunktstagande till det inom lantbruksstyrelsen utarbetade lagförslaget, helst som det föreliggande utredningsmaterialet i åtskilliga hänsenden torde böra förnyas och kompletteras. Utskottet förutsatte, att vid den ytterligare utredning, som sålunda torde bliva erforderlig, handels- och andra näringars lojala intressen, i den mån de berördes av de ifrågasatta lagstiftningsåtgärderna, måtte vinna tillbörligt beaktande.

På sålunda anförda skäl finge utskottet hemställa, att riksdagen med bifall till motionen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för riksdagen snarast möjligt av förslag till lagbestämmelser rörande handeln med utsädesvaror.

Denna hemställan vann riksdagens bifall. Riksdagens beslut anmäldes i skrivelse den 19 maj 1926 (nr 243).

I anledning av riksdagens skrivelse erhöll lantbruksstyrelsen uppdrag att med biträde av sakkunniga verkställa överarbetning av det tidigare förslaget; och avgavs den förnyade utredningen av lantbruksstyrelsen med skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 november 1926.

Jämväl över lantbruksstyrelsens senare förslag hava yttranden avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar (se propositionen sid. 13—16).

Genom det av Kungl. Maj:t nu framlagda lagförslaget regleras i vissa hänseenden handeln med utsädesvaror. Enligt förslaget skall lagen äga tillämpning å köp av frö, som är avsett till utsäde, däri inbegripet utsäde av stråsäd och trindsäd; dock avses ej i lagen frö av växter, som odlas blott till prydnad. Med detta undantag faller alltså under lagen utsäde av såväl lantbruksväxter som trädgårdsväxter ävensom av skogsträd, såväl barrträd som lövträd.

Förslaget är grundat på den principen, att säljare av en utsädesvara är pliktig att senast vid varans avlämnande skriftligen till köparen avgiva riktiga och med säljarens namn och adress försedda uppgifter om varan i vissa avseenden, som äro av betydelse för bedömande av varans lämplighet till utsäde. Sålunda skall uppgivas fröets slag och, där så kan ske, fröets sort samt i fråga om rotfruktsfrö och köksväxtfrö jämväl stam. Vidare skall uppgift lämnas om fröets renhetsgrad, ogräshalt och grobarhet; dock erfordras för köksväxtfrö ej uppgift om renhetsgraden och ogräshalten samt för skogsfrö ej uppgift om ogräshalten. Har säljaren kännedom om att fröet är behäftat med någon av vissa sjukdomar — sot, strimsjuka eller fusarios — eller härrör från gröda, som varit behäftad med sådan sjukdom, är han pliktig uppgiva jämväl detta. I uppgift angående frö, som helt eller delvis skördats å utländsk ort, skall detta, utom för köksväxtfrö, tydligt utmärkas med orden »utländskt frö». Beträffande frövara, som är att anse såsom blandfrö eller blandsäd, skall, där frö av visst slag ingår i blandningen till mer än fem procent av varans vikt, säljaren jämväl vara skyldig att uppgiva procenttalet för varje sådant slag, och skall för varje slag, som ingår i blandningen till större myckenhet än tio procent, grobarheten särskilt uppgivas. Fullgöres ej föreskriven uppgiftsplikt eller finnes lämnad uppgift vara oriktig, medför detta bötesstraff, och ligga förseelser mot föreskrifterna under allmänt åtal. I förslaget stadgas vidare förbud, vid bötesansvar, mot saluhållande av frö av rödklöver, alsikeklöver, vitklöver och timotej ävensom blandfrö och avrensingsfrö, då ogräshalten i varan överstiger en viss större myckenhet.

Beträffande vissa försäljningar föreligger emellertid icke uppgiftsskyldighet utom i det fall att fröet skördats å utländsk ort, vilket förhållande alltid skall angivas. De fall, då uppgiftsskyldighet sålunda ej föreligger och då övriga stadganden i lagen ej heller äga tillämpning, avse dels odlare, som säljer av honom odlat frö utan offentligt utbudande eller till någon, som icke själv skall använda det till utsäde, dels köp av frö mellan köpmän i och för deras rörelse, dels ock frö, som är förpackat i emballage, försett med obru-

*Redogörelse
för förslagens
innehåll.*

ten plomb i enlighet med gällande bestämmelser angående statsplombering, så framt tiden för plomberingsbevisets giltighet ej utgått vid tiden för varans avlämnande. Säljes frö under beteckningen avrensningsfrö är uppgiftsplikten inskränkt till att avse allenast säljarens namn och adress ävensom ogräshalten hos fröet.

I förslaget upptagas vidare vissa bestämmelser av civilrättslig innebörd. Sålunda skall säljare, vilken ej redan vid köpet muntligen eller skriftligen lämnat köparen så bestämda uppgifter om fröets renhetsgrad, ogräshalt eller grobarhet, som enligt förslaget skola meddelas senast då varan avlämnas, anses hava garanterat, att fröet, i vad uppgift sålunda ej föreligger, vid avlämnandet motsvarar då gällande, officiellt fastställda normaltal för fröslaget i fråga eller, om normaltal ej finnas, skäliga anspråk å gott sådant frö. Vidare må förbehåll, som vid köpet gjorts beträffande säljarens ersättningskyldighet i anledning av fel i varan, ej av säljaren åberopas, med mindre det upptagits i skriftligt avtal rörande köpet och skett annorledes än blott genom hänvisning till priskurant eller därmed jämförligt meddelande.

De uppgifter, som det enligt lagförslaget åligger säljaren att lämna köparen, innebära en tillförsäkran, att fröet är så beskaffat som uppgifterna angiva, och grunda uppgifterna följaktligen civilrättsliga förpliktelser, vilka, i den mån annat icke föranledes av bestämmelserna i lagförslaget, skola bedömas enligt de för köpavtal i allmänhet gällande civilrättsliga regler.

Utskottet.

Av den lämnade redogörelsen för innebörden av det föreliggande förslaget framgår, att detsamma i flera avseenden innebär väsentliga avvikelser från de regler, som i allmänhet gälla i fråga om köp av lös egendom. Och föreskrifterna äro i motsats till allmänna köplagens bestämmelser av tvingande natur, så att de icke kunna genom avtal mellan säljare och köpare sättas ur kraft. I den mån genom den föreslagna lagen särskilda bestämmelser meddelas, ändras sålunda vad enligt lag eller författning eljest gäller angående köpet. Mot en lagstiftning, som på dylikt sätt inskränker den rådande handelsfriheten på området, kunna givetvis, såsom ock skett inom lagrådet, göras vissa befogade invändningar. Föreskrifterna binda på ett sätt, som måhända icke alltid är så lämpligt, och särskilt vid brådskande leveranser torde understundom svårigheter kunna uppstå för ett behörigt fullgörande av uppgiftsskyldigheten.

Inom utsädehandeln förefinnas emellertid, särskilt i vissa delar av landet, så avsevärda missförhållanden, att man icke torde kunna räkna med att inom överskådlig tid vänta någon effektiv förbättring, därest icke genom lagstiftning bistånd erhålles. Särskilt genom försäljningar å marknader, torg och genom kringresande agenter spridas stora mängder mindrevärdigt och odugligt frö, och ofta är det de mindre odlarna, som bliva utsatta härför.

Det är ett spørsmål av stor betydelse att söka råda bot på dessa missförhållanden och förhindra spridningen och användningen av mindrevärdigt frö. Detta spørsmål berör icke blott den enskilde odlaren utan jämväl det allmänna genom den nedsättning i jordbrukets produktion, som mindrevärdigt

utsäde förorsakar. De framsteg å detta område, som genom upplysningsverksamhet och jordbrukarnes självverksamhet kunna vinnas, torde icke vara tillräckliga. Det stora övervägande antalet av de talrika myndigheter och korporationer, vilka yttrat sig i ärendet, hava ock uttalat sig för en lagstiftning på området. Och i den motion, II: 433, vari hemställts om avslag å förslaget, har ej heller gjorts gällande, att förhållandena å utsädesmarknaden vore sådana, att lagstiftning på området vore obehöfelig, utan såsom grund för avslagsyrkandet har huvudsakligen åberopats, att i fråga om anskaffande av utsäde av strå- och trindsäd vissa svårigheter kunde komma att uppstå under en brådsakande såningstid, om förslagets bestämmelser skulle behöva iakttagas.

Sedan numera frökontrollväsendet omorganiserats och statens centrala frökontrollanstalt trätt i verksamhet, finnas förutsättningar för en fullt saklig och med noggrannhet arbetande frökontroll. Några svårigheter för säljaren att erhålla en tillförlitlig undersökning av fröet för fullgörandet av den uppgiftsskyldighet, som enligt förslaget skulle åligga honom, förefinnas alltså icke, och farhågorna för en prisfördyring av fröet till följd av fröets undersökning böra icke tillmätas avgörande betydelse, då kostnaderna för undersökningen, som ju på en gång kan omfatta hela det parti, säljaren saluhåller, bli va mycket måttliga och icke i nämnvärd grad kunna komma att fördyra varan. Emellertid må framhållas, att förslaget ingalunda stadgar obligatorisk undersökning av fröet vid frökontrollanstalt.

Om än utskottet alltså anser sig böra tillstyrka en lagstiftning på föreliggande område, synes med hänsyn till denna lagstiftnings säregna karaktär och de mot densamma framförda betänkligheter det dock icke vara tillrådligt att nu giva lagen en vidsträcktare tillämpning än som av förhållandena oundgängligen betingas. Det torde vara obestriddigt, att de största missförhållandena inom utsädesmarknaden förekomma i fråga om det egentliga fröet. Beträffande utsäde av stråsäd och trindsäd torde däremot missförhållandena icke vara så starkt framträdande, att för närvarande ett ingripande på lagstiftningens väg kan anses nödvändigt. I fråga om strå- och trindsäd föreligger även större möjligheter för köparen att själv kunna bedöma varan i vissa avseenden än då fråga är om egentligt frö, vars värde såsom utsäde icke kan utrönas genom en besiktning av fröet utan först efter företagen analys. Försäljning av utsäde av stråsäd och trindsäd torde ock i betydlig omfattning äga rum mellan odlarna själva. Genom ett undantag för dylikt utsäde torde därför handeln odlare emellan beredas skälig rörelsefrihet. Utskottet anser alltså, att från lagens tillämpning bör undantagas utsäde av stråsäd och trindsäd. Därmed bortfaller också den föreslagna bestämmelsen i 2 § 3 mom. om uppgiftsplikt beträffande de smittsamma sjukdomarna sot, strimsjuka och fusarios, vilka förekomma endast hos sädesslagen. Angående denna uppgiftsskyldighet har i flere yttranden i ärendet uttalats starka betänkligheter, och i motionen II: 436 har hemställts, att bestämmelsen i denna del måtte utgå eller erhålla ändrad lydelse.

Enlig förslaget skall lagen äga tillämpning även å skogsfrö. Av lantbruks-

styrelsens av domänstyrelsen biträdda motivering till förslaget i denna del synes ett viktigt skäl för skogsfröets intagande under lagen vara det, att uppgift skulle lämnas om fröets härstamning. I anledning av framkomna erinringar hava emellertid föreskrifter i berörda avseende uteslutits ur förslaget. Med hänsyn härtill och då några mera påtagliga missförhållanden i de avseenden, varom uppgiftsskyldighet beträffande skogsfrö kvarstår enligt förslaget, icke torde hava förekommit, synes skogsfröet kunna helt undantagas från lagens tillämpning, och detta jämväl i betraktande av att dylikt frö till allra största delen försäljes av skogsvårdsstyrelserna, vilka torde låta sig angeläget vara att tillhandahålla ett lämpligt och fullgott frö till utsäde.

Beträffande de särskilda paragrafer, i vilka utskottet föreslår ändring, får utskottet ytterligare anföra:

1 §.

Ändringarna i denna paragraf föranledas av utskottets tillstyrkande av den ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att från lagens tillämpning skola undantagas jämväl utsäde av stråsäd och trindsäd ävensom skogsfrö. Lagen skall alltså enligt utskottets förslag komma att äga tillämpning huvudsakligen å frö av vallväxter, rotfruktsväxter och köksväxter.

2 §.

Enligt 1 mom. b) av denna paragraf är säljaren pliktig att, där så kan ske, uppgiva fröets sort samt i fråga om rotfruktsfrö och köksväxtfrö jämväl stam. Denna uppgiftsskyldighet är alltså icke ovillkorlig utan föreligger endast »där så kan ske». Enligt departementschefens uttalande innebär nämnda uttryck, att uppgiftsskyldighet föreligger, om säljaren äger kännedom om fröets sort och stam eller har möjlighet att före köpslutet eller leveransens fullgörande utan större olägenhet kunna förskaffa sig sådan kännedom.

Vad angår skyldighet att lämna uppgift om *sort* så har i åtskilliga yttranden i ärendet hemställts, att denna uppgiftsskyldighet måtte göras ovillkorlig, åtminstone beträffande sädesslagen och rotfrukterna, där väl karakteriserade och specialiserade sorter föreläge; och i herr Weibulls motion, II:436, har hemställts, att uppgiftsplikt beträffande sort måtte utan undantag göras ovillkorlig. Å andra sidan har i några yttranden gjorts gällande, att denna uppgiftsskyldighet måtte helt borttagas. Mot införande av uppgiftsskyldighet i denna del hava erinringar framförts jämväl av tre ledamöter av lagrådet.

Att fröets sort i de flesta fall är av en avgörande betydelse för fröets värde såsom utsäde lär vara obestridligt. Genom olämpligt sortval kan erhållas ett med hänsyn till klimatiska och övriga odlingsförhållanden mindrevärdigt utsäde. Det måste därför framstå såsom synnerligen viktigt, att köparen erhåller riktiga uppgifter om fröets sort. Beträffande sådana fröslag, där specialiserade och utbildade sorter föreligga, vilket är fallet beträffande rotfruktsfrö och köksväxtfrö, synes det därför utskottet lämpligt, att uppgiftsskyldigheten om sort göres obligatorisk. För säljare av dylikt frö torde några svårigheter att lämna uppgift om sorten icke behöva uppstå. I stor utsträckning verkställas av köpmannen inköpen av dylikt frö av kontrollerade grödor, till vilka

köparen, därest han icke själv verkställer odlingen, utlämnar stamfröet. I den mån så ej är fallet lära helt visst förhållandena komma att utveckla sig så, att en odlare för att kunna avyttra ett rotfruktsfrö eller köksväxtfrö till affärsmannen blir nödsakad att lämna sortuppgift. Och i handeln köpmän emellan torde givetvis dylik uppgift komma att avfordras säljaren. Det skulle ju kunna ifrågasättas att i denna lag stadga skyldighet jämväl för odlare av ett dylikt frö att lämna uppgift om sort för att en affärsman, som köper av honom, skulle kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet, men med hänsyn till det ovan anförda lärer det icke vara erforderligt att stadga en dylik skyldighet. Ej heller synes det lämpligt att enbart i detta avseende ålägga odlaren uppgiftsskyldighet. Skulle en dylik skyldighet införas för odlaren torde man ej kunna undgå att meddela enahanda bestämmelse jämväl för den från lagens tillämpning i allmänhet undantagna handeln köpmän emellan. Givet är emellertid, att om en av odlaren eller annan säljare lämnad uppgift om sort skulle befinnas oriktig, han därför är ansvarig enligt de för köpavtal i allmänhet gällande civilrättsliga bestämmelser. Utskottet anser alltså den ändring böra vidtagas i Kungl. Maj:ts förslag i denna del, att den föreslagna uppgiftsskyldigheten rörande sort göres obligatorisk beträffande rotfruktsfrö och köksväxtfrö. I fråga om annat frö skulle uppgiftsskyldigheten om sort bliva allenast villkorlig.

Vad angår uppgiftsskyldighet beträffande fröets *stam* har i flera yttranden och i herr Weibulls motion II:436 hemställts, att denna uppgiftsskyldighet måtte utgå; och hava jämväl av tre ledamöter av lagrådet framförts erinringar i denna del.

Såsom i yttrandena framhållits kan en rotfrukts stam efter ett par frögenerationer vara betydligt förändrad och således svårigen igenkännlig såsom tillhörande en uppgiven stam. Ej heller flertalet grönsaker hålla sig alltid konstanta vid efterodlingar till nya generationer. Den genom uppgiftsplikten lämnade stamgarantien kan således i vissa fall bliva värdelös och rent av vilseledande. Med hänsyn härtill och då vissa svårigheter att fastställa riktigheten av en lämnad stamuppgift torde förefinnas, anser sig utskottet böra tillstyrka, att bestämmelsen om säljarens skyldighet att lämna uppgift om stam utgår.

Övriga ändringar i 2 § föranledas av utskottets hemställan, att från lagens tillämpning måtte uteslutas utsäde av sädesväxterna ävensom skogsfrö.

3 §.

Den i 2 § föreslagna uteslutningen av 3 mom. föranleder ändring av hänvisningen i 3 § första stycket.

5 §.

I andra stycket av denna paragraf erfordras ändring med hänsyn till utskottets förslag, att skogsfröet uteslutes.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall lagen träda i kraft den 1 juli 1928. Den tid, som kommer att föreligga mellan lagens utfärdande och dess ikraftträdande, synes utskottet bliva alltför kort. Den ifrågavarande lagen avser att reglera vissa förhållanden inom en hel handelsgren, omfattande icke blott handelsköp utan jämväl försäljningar, där odlaren av varan själv står såsom säljare. Det

synes därför skäligt att för övergången till de av lagen genom tvingande bestämmelser normerade förhållandena stadga en något längre tid, och får utskottet därför föreslå, att lagen träder i kraft den 1 juli 1929.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen med förklarande, att Kungl. Maj:ts förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Lag angående handel med utsädesvaror.

Med ändring av vad lag eller författning innehåller häremot stridande förordnas som följer:

1 §.

Denna lag äger tillämpning å köp av frö, som är avsett till utsäde, *däri inbegripet utsäde av stråsäd och trindsäd*. Frö av växter, som odlas blott till prydnad, avses ej i lagen.

Denna lag äger tillämpning å köp av frö, som är avsett till utsäde, *med undantag av utsäde av stråsäd och trindsäd*. *Skogsfrö ävensom* frö av växter, som odlas blott till prydnad, avses ej i lagen.

2 §.

1 mom. Säljaren är, evad det av köparen påfordras eller icke, pliktig att, senast då varan avlämnas, skriftligen för köparen uppgiva:

- a) säljarens namn och adress;
- b) fröets slag *och, där så kan ske, fröets sort samt i fråga om rotfruktsfrö och köksväxtfrö jämväl stam;*

c) för annat frö än köksväxtfrö: fröets renhetsgrad, uttryckt i viktprocent rent frö;

d) för annat frö än köksväxtfrö *och skogsfrö*: fröets ogräshalt, uttryckt i antal ogräsfrön på varje kilogram frö med särskilt angivande av sammanlagda antalet frön av sådana ogräs, som enligt de för statens centrala frökontrollanstalt gällande bestämmelser äro att anse såsom svårare;

1 mom. Säljaren är, evad det av köparen påfordras eller icke, pliktig att, senast då varan avlämnas, skriftligen för köparen uppgiva:

- a) säljarens namn och adress;
- b) fröets slag *samt i fråga om rotfruktsfrö och köksväxtfrö ävensom, där så kan ske, beträffande annat frö fröets sort;*

c) för annat frö än köksväxtfrö: fröets renhetsgrad, uttryckt i viktprocent rent frö;

d) för annat frö än köksväxtfrö: fröets ogräshalt, uttryckt i antal ogräsfrön på varje kilogram frö med särskilt angivande av sammanlagda antalet frön av sådana ogräs, som enligt de för statens centrala frökontrollanstalt gällande bestämmelser äro att anse såsom svårare;

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

e) fröets grobarhet, uttryckt i antalsprocent grott frö av det rena fröet.

2 mom. Vad angår frövara, som enligt de för nämnda anstalt gällande bestämmelser är att anse såsom blandfrö eller blandsäd, skall, där frö av visst slag ingår i blandningen till mer än fem procent av varans vikt, säljaren jämväl vara skyldig att för det slag uppgiva procenttalet och, om det är större än tio, även grobarheten.

3 mom. Är säljaren kunnigt att den gröda, varav fröet skördats, varit behäftad med sot, strimsjuka eller fusarios, eller att fröet är behäftat med sådan sjukdom, vare han pliktig uppgiva jämväl detta.

4 mom. Har fröet helt eller delvis skördats å utländsk ort, skall detta, utom för köksväxtfrö, i uppgiften tydligt utmärkas med orden »utländskt frö».

e) fröets grobarhet, uttryckt i antalsprocent grott frö av det rena fröet.

2 mom. Vad angår frövara, som enligt de för nämnda anstalt gällande bestämmelser är att anse såsom blandfrö, skall, där frö av visst slag ingår i blandningen till mer än fem procent av varans vikt, säljaren jämväl vara skyldig att för det slag uppgiva procenttalet och, om det är större än tio, även grobarheten.

3 mom. Har fröet helt eller delvis skördats å utländsk ort, skall detta, utom för köksväxtsfrö, i uppgiften tydligt utmärkas med orden »utländskt frö».

3 §.

Vad i 2 § 1—3 mom. är stadgat skall ej gälla,

där den, som odlat fröet, säljer det utan offentligt utbudande eller till någon, som icke själv skall använda det till utsäde;

där köp av frö sker mellan köpmän i och för deras rörelse;

där fröet är förpackat i emballage, försett med obruten plomb i enlighet med gällande bestämmelser angående statsplombering av frövara, och tiden för plomberingsbevisets giltighet ej utgått vid tiden för varans avlämnande.

I fall, som nu sagts, äge vad i 6 och 7 §§ stadgas ej tillämpning.

Säljes frö under beteckningen avrensingsfrö, är uppgiftsplikten inskränkt till vad i 2 § 1 mom. a) och d) sägs.

Vad i 2 § 1 och 2 mom. är stadgat skall ej gälla,

där den, som odlat fröet, säljer det utan offentligt utbudande eller till någon, som icke själv skall använda det till utsäde;

där köp av frö sker mellan köpmän i och för deras rörelse;

där fröet är förpackat i emballage, försett med obruten plomb i enlighet med gällande bestämmelser angående statsplombering av frövara, och tiden för plomberingsbevisets giltighet ej utgått vid tiden för varans avlämnande.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

4 §.

Har uppgift blivit inlämnad för befordran med post eller telegraf eller eljest på ändamålsenligt sätt avsänd, skall den anses vara köparen meddelad.

5 §.

Har säljaren ej redan vid köpet muntligen eller skriftligen lämnat köparen så bestämda uppgifter om fröets renhetsgrad, ogräshalt eller grobarhet som enligt denna lag skola meddelas senast då varan avlämnas, skall han anses hava tillförsäkrat, att fröet, i vad uppgift sålunda ej föreligger, vid avlämnandet motsvarar då gällande normaltal för frö av det slag eller, så framåt normaltal saknas, skäligen anspråk å gott sådant frö.

Normaltal fastställas för frö av varje års skörd, i den utsträckning som finnes erforderlig, av domänstyrelsen för skogsfrö och av lantbruksstyrelsen för annat frö.	Normaltal fastställas för frö av varje års skörd, i den utsträckning som finnes erforderlig, av lantbruksstyrelsen.
--	---

6 §.

Har vid köpet gjorts förbehåll beträffande säljarens ersättningsskyldighet i anledning av fel i varan, må förbehållet ej av säljaren åberopas, med mindre det upptagits i skriftligt avtal rörande köpet och skett annorledes än blott genom hänvisning till priskurant eller därmed jämförligt meddelande.

7 §.

Frö av rödklöver, alsikeklöver, vitklöver eller timotej må ej saluhållas till utsäde, där varan innehåller mer än tre gånger så många ogräsfrön som enligt gällande bestämmelser angående statsplombering av frövara må kunna förekomma i statsplomberad vara.

Ej heller må till utsäde saluhållas blandfrö, där det innehåller flera ogräsfrön än tre gånger det antal som enligt nyss angivna bestämmelser angående statsplombering är medgivet för timotejfrö, eller avrensningsfrö, där det innehåller mer än sex gånger sagda antal.

8 §.

Fullgör ej säljaren den uppgiftsplikt, som ovan är för varje fall föreskriven, straffes med böter från och med tio till och med ettusen kronor; dock må ej för underlåtenhet att meddela uppgift angående renhetsgrad, ogräshalt eller grobarhet dömas till ansvar, där på grund av särskilda omständigheter hinder mött för säljaren att meddela uppgiften senast då varan avlämnades.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

9 §.

Finnes uppgift, som säljaren jämlikt denna lag lämnat, vara oriktig, straffes säljaren med böter från och med tjugufem till och med tvåtusen kronor; dock må ej dömas till ansvar, där säljaren ej insett eller bort inse oriktigheten.

Uppgift om renhetsgrad, ogräshalt eller grobarhet skall ej anses oriktig, där avvikelser från uppgiften ej överstiger av lantbruksstyrelsen fastställt analys spelrum.

10 §.

Till böter från och med tjugufem till och med tvåtusen kronor vare den förfallen, som överträder det i 7 § stadgade förbud.

11 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förseelse enligt denna lag.

12 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

13 §.

Föreskrifter angående tillsynen å efterlevnaden av denna lag utfärdar Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1929.

B. att motionerna II: 433 och 436, i den mån de icke blivit besvarade genom vad utskottet ovan under A. hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 maj 1928.

På sammansatta andra lag- och jordbruksutskottets vägnar:

J. W. SPENS.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar greve Spens, Sigfrid Hansson, Granström, Andersson i Fältenborg, Sjöblom, Lundell, Kropp och Fritiof Gustafson;

från andra kammaren: herrar Sköld, Hage*, Magnusson i Skövde, Johanson i Hallagården, Johansson i Sollefteå, Andersson i Grimbo, Björk och Lorichs.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Johanson* i Hallagården och *Andersson* i Grimbo, vilka ansett, att 3 § bort erhålla följande lydelse:

»Vad i 2 § 1 och 2 mom. är stadgat skall ej gälla,
där den, som odlat fröet, säljer det till jordbrukare för användning i dennes jordbruk eller till köpman i och för dennes rörelse;

där köp — — — rörelse;

där fröet — — — — — avlämnande.

I fall — — — — — tillämpning.

Säljes — — — — — sägs.

2) av herrar greve *Spens*, *Sigfrid Hansson*, *Andersson* i Fältenborg, *Sjöblom*, *Lundell* och *Lorichs*, vilka ansett, att tiden för lagens ikraftträdande bör bestämmas till den 1 januari 1929.

3) av herr *Lorichs* beträffande viss del av motiveringen.